پارتىيە 19 ـ نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 4 ـ ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنەيلى، ئىزچىللاشتۇرايلى

بايىنغولىن ئوبلاستى: ئاما «ئەڭ كۆپ بولغاندا بىر قېتىم قاتراش» ئىسلاھاتىنىڭ پايدىسىدىن بەھرىلەندى

4 ـ ئومۇمىي يىغىننى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە قاراش جەمئىيەت ئىدارە قىلىشتىكى يېڭى ئەمەلىيەت

مۇخبىرىمىز دۇ جيەنخۇي خەۋەر قىلىدۇ: 11 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى، بىرلىشىپ ئىش بېجىرىلىدىغان بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق، كورلا شەھەرلىك مەمۇرىي مۇلازىمەت مەركىزىگە كىرگەندە، زالنىڭ سول تەرىپىدىكى ئۇنىۋېرسال مۇلازىمەت سۇپىسىدىكى «ھەقسىز نۇسخىلاش» ۋىۋىسكىسى ئالاھىدە كۆزگە چېلىقىپ تۇراتتى. ئاپتوماتىك بېجىرىش ماشىنىسى ئالدىدا، كورلا شەھىرى ئاھالىسى نۇرگۈل ئابدۇراخمان خىزمەتچى خادىملارنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئاشخانا تىجارەت كىنىشكىسى بېجىرىۋاتاتتى.

كىملىكنى سىۈركەپ، ئالاقىلىشىش يانفون نومۇرىنى كىرگۈزۈپ، ئىلتىماس ماتېرىياللىرىنى سكاننېرلاپ، تاپشۇرۇش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغاندا، ئۇقتۇرۇشنى ساقلاپ تىجارەت كىنىشكىسىنى ئېلىپ كەتسىلا بولاتتى. ئون مىنۇتقا يەتمىگەن ۋاقىتتا نۇرگۈل تىجارەت كىنىشكىسىغا ئىلتىماس قىلىش رەسمىيىتىنى پۈتتۈردى. «ھازىر كىنىشكا بېجىرىش ناھايىتى قولايلىق ئىكەن» دېدى ئۇ.

بۇ يىل 8 ـ ئايدا، بايىنغولىن ئوبلاستى مەمۇرىي تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ۋە ئاممىۋى مۇلازىمەتتە «ئەڭ كۆپ بولغاندا بىر قېتىم قاتراش» ئىش تۈردىكى 1050 تۈرنى ئېلان قىلدى، ئېلان قىلىنغان ئىش تۈردىكى «ئىلتىماس ماتېرىياللىرى تولۇق بولسا، قانۇندا بېكىتىلگەن قوبۇل قىلىش شەرتىگە ئۇيغۇن كەلسە» «بىر قېتىمدىلا بېجىرىش» ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، ئوخشاش بىر ئىش تۈرىنى پۈتۈن ئوبلاست دائىرىسىدە پەرقسىز بېجىرىش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ بىر گەۋدىلەشكەن توردىكى ھۆكۈمەت ئىشلىرى مۇلازىمەت سۇپىسىنىڭ تېخنىكىلىق تىرىكىدە، بايىنغولىن ئوبلاستى ئىش بېجىرىش تەرتىپىنى ئەلالاشتۇرۇش ۋە تاپشۇرۇلىدىغان ماتېرىياللارنى سەرخىللاشتۇرۇش، ئازايتىشنى قاتتىق تۇتۇپ، جەمئىي 231 تۈرنىڭ ئىش بېجىرىش تەرتىپىنى ئەلالاشتۇردى، 1312 پارچە ئىلتىماس ماتېرىيالىنى يىغىنچاقلاپ ئازايتتى، 472 تۈرنىڭ بېجىرىلىش ۋاقىت چېكىنى قىسقارتتى.

«ئەڭ كۆپ بولغاندا بىر قېتىم قاتراش» ئىسلاھاتىدا، بايىنغولىن ئوبلاستى «ئۇنىۋېرسال كۆزنەك» مۇلازىمىتى ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويۇپ، «ئالدى سۇپىدا ئۇنىۋېرسال قوبۇل قىلىش، ئارقا سۇپىدا تۈرگە ئايرىپ تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، ئۇنىۋېرسال كۆزنەكتە كىنىشكا چىقىرىش»نى يولغا قويدى؛ مۇلازىمەت ئۆلچەملىرىدا ئۈزلۈكسىز يېڭىلىق يارىتىپ، ئۆستۈرۈپ، ئاممىنى ھەقسىز نۇسخىلاش، بېسىپ چىقىرىش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى؛ «تەكشۈرۈپ تەستىقلاش نەتىجىسىنى تېز يەتكۈزۈش ئارقىلىق يەتكۈزۈش»تە ئوبلاست دائىرىسى ئىچىدە ئون يۈەنلا ئېلىنىپ، تېز يەتكۈزۈش ھەققىدە 50% ئېتىبار قىلىندى؛ ئاپتوماتىك سۈرۈشتۈرۈش ماشىنىسى ۋە ئاپتوماتىك بېجىرىش ماشىنىسى سەپلىنىپ، ئاما 24 سائەت ئاپتوماتىك سۈرۈشتۈرەلەيدىغان ۋە ئىلتىماس قىلالايدىغان بولدى؛ ئاشكارا خېرىدار چاقىرىش شەكلى ئارقىلىق تامغا ئويۇش كارخانىسىدىن ئىككىنى مۇلازىمەت مەركىزىگە ماكانلاشتۇرۇپ، تامغا ئويۇش ھەققىنى بىر تامغىغا 280 يۈەن ئېلىشتىن 75 يۈەنگە چۈشۈرۈپ، كارخانا قۇرۇش تەننەرخىنى تۆۋەنلەتتى.

يانداش مۇلازىمەتنىڭ مۇكەممەللىشىشى مەمۇرىيەت ئۈنۈم ئېففېكتىنى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈردى: كارخانىلارنىڭ بايىنغولىن ئوبلاستىدا رويخەتكە ئالدۇرۇپ تىزىملىتىشىنىڭ پۈتۈن جەريانى ئېلېكترونلاشتۇرۇلۇپ، بېجىرىش ۋاقىت چېكى ئۈچ خىزمەت كۈنى ئىچىگە قىسقارتىلدى؛ 85%تىن يۇقىرى باج كەسپىدە توردا «كۆرۈشمەي تەكشۈرۈپ تەستىقلاش»نى بېجىرىشنى ئىشقا ئاشۇرغىلى بولىدىغان بولدى؛ نوپۇس، ئاپتوموبىل باشقۇرۇش، تۇرالغۇ ئاممىۋى فوندى قاتارلىق بىر تۈركۈم مۇلازىمەت ئىش تۈرلىرىنى «ئالقاندا بېجىرىش» ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، ئاما ئۆيدىن چىقماي تورۇپلا يان تېلېفوندا بېجىرسە بولىدىغان بولدى.

«كۆچمەس مۈلۈكنى تىزىملاش» ئىسلاھاتىدا، بايىنغولىن ئوبلاستى مەنبەدىن تەدبىر قوللىنىپ، ئاپپارات، خادىم، تەرتىپ، سىستېما يۇمشاق دېتالىنى زور كۈچ بىلەن بىرىكتۈرۈپ ئەلالاشتۇرۇپ، ئادەتتىكى تىزىملاش، رەنىگە قويۇپ تىزىملاپ بېجىرىش ۋاقتىنىڭ ھەممىسنى بەش خىزمەت كۈنى ئىچىگە قىسقارتتى. يېڭى سېلىنغان ئۆيلەرنىڭ مۈلۈك ھوقۇقىنى تىزىملاش كەسپىنى ئۆي ـ مۈلۈك تەرەققىيات سودىگىرىگىچە ئۇزارتىش ئارقىلىق ئۆي ئىگىلىرى يېڭى ئۆي كىنىشكىسى بېجىرىش كەسپىنى خىزمەتچى خادىملار بىلەن «كۆرۈشمەي» بېجىرىشنى ئىشقا ئاشۇردى. «كۆچمەس مۈلۈكنى تىزىملاش مەركىزىگە مەن بىر قېتىمۇ بارمىدىم، مۈلۈك ھوقۇقى گۇۋاھنامىسىنى ئۆيگە ئەكېلىپ بەردى، ھازىر ھۆكۈمەتنىڭ مۇلازىمەت ئۈنۈمى بەك يۇقىرى ئىكەن.» كورلا شەھىرى ئاھالىسى جىن پىڭ مۈلۈك ھوقۇقى گۇۋاھنامىسىنى بېجىرىش جەريانىنى تىلغا ئېلىپ ئارقا ـ ئارقىدىن ماختىدى.

بايىنغولىن ئوبلاستلىق، كورلا شەھەرلىك مەمۇرىي مۇلازىمەت مەركىزى يەنە مەخسۇس «كارخانا مەبلەغ سېلىش مۇلازىمىتى يېشىل يولى» تەسىس قىلىپ، سودىگەر ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش كارخانىلىرى ۋە نۇقتىلىق تۈرلەرنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئىش تۈرلىرىنى ياردەملىشىپ بېجىرىش، ۋاكالىتەن بېجىرىشنىڭ پۈتۈن مۇساپىلىك ئىز قوغلاش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى. بايىنغولىن ئوبلاستى قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش تۈزۈمى ئىسلاھاتى جەھەتتىمۇ بۆسۈشنى قولغا كەلتۈردى، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ۋاقتى ئەسلىدىكى 190 خىزمەت كۈنىدىن 115 خىزمەت كۈنىگە قىسقارتىلدى.

«ئەڭ كۆپ بولغاندا بىر قېتىم قاتراش» ئىسلاھاتى ئىزچىل داۋاملىشىۋاتىدۇ، بىزنىڭ ئاممىنى تېخىمۇ يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئەلا مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەپ، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ تىجارەت ـ سودا مۇھىتىنى تېخىمۇ جەلپكارلىققا، رىقابەت كۈچىگە ئىگە قىلىشقا ئىشەنچىمىز ۋە ئىرادىمىز بار» دېدى بايىنغولىن ئوبلاستلىق مەمۇرىي مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ مۇدىرى شۇ مەنلى.

خەن ۋېي: ھەقىقىي ھېسسىياتىنى سىڭدۈرۈش مەھەللىنى مۇھەببەتكە تولدۇرۇش

ئەسلى مەقسىتى ئۆزگەرمەي بۇرچىنى ئەستە چىڭ ساقلاش

يېنىمىزدىكى ئۈلگىلەر

□ مۇخبىرىمىز جاۋ يۆ

«مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قەلبتە يىلتىز تارتقۇزۇپ، ھەقىقىي ھېسسىياتىنى سىڭدۈرۈپ ئاھالىلەرگە مۇلازىمەت قىلغاندا، مەھەللە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى قۇياش نۇرىغا تولىدۇ.» دەل مۇشۇنداق ئېتىقادتا چىڭ تۇرغاچقا، خەن ۋېي ئاددىي خىزمەت ئورنىدا ئاددىي بولمىغان نۇرلارنى چاقناتتى.

■ كۆڭۈل قويۇپ ئاھالىلەرگە ئىللىقلىق يەتكۈزۈش

بۇ يىل خەن ۋېينىڭ ئۈرۈمچى يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسپلەر تەرەققىيات رايونى(يېڭىشەھەر رايونى) نېفت يېڭى كەنتى تەۋەلىكى باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولۇپ يۆتكىلىپ كەلگىنىگە ئىككى يىل بولدى. گەرچە ئەسلىدىكى باجياخۇ تەۋەلىكى باشقۇرۇش كومىتېتى شىنخې مەھەللىسى بىلەن خۇڭياڭ مەھەللىسىنىڭ ئارىلىقى يىراق بولسىمۇ، لېكىن ئۇ بۇ ئىككى مەھەللىدىكى ئاھالىلەرنىڭ غېمىنى يېدى، ئۇلار بىلەن بولغان ئالاقىنى ئەزەلدىن ئۈزۈپ قويمىدى.

«ئائىلىمىز ئەڭ قىيىن ئەھۋالدا قالغاندا خەن ۋېي ياردەم قولىنى سۇندى، بەش يىلدىن بۇيان بىزگە قىلغان ياردىمىنى توختىتىپ قويمىدى. ھازىر قىزىمنىڭ سالامەتلىكى ئاساسەن ئەسلىگە كەلدى، ئائىلىنىڭ تۇرمۇشىمۇ بارا ـ بارا ياخشىلاندى.» 10 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى، قاراقاش ناھىيەسىدىكى نۇرمەمەت سايىپ يىراقتىن تېلېفوندا مىننەتدارلىق ھېسسىياتىنى بىلدۈردى.

2013 ـ يىلى، خەن ۋېي تەشەببۇسكارلىق بىلەن تىزىمغا ئالدۇرۇپ شىنخې مەھەللىسىگە بىرىپ مەھەللە پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولدى. بىر قېتىملىق ئائىلە زىيارىتىدە، ئۇ ئۆزى سېلىشۋالغان ئۆيلەردىن ئىجارە ئېلىپ ئولتۇرغان نۇرمەمەتنىڭ ئاغرىق قىزىنى ئۇچراتتى، بىر ئائىلە كىشىلىرىنىڭ دورا پۇلىنى تېپەش ئۈچۈن، تۇرمۇشتا قىينىلىۋاتقانلىقىغا ناھايىتى ئېچى ئاغرىدى.

ئەھۋالنى ئۇققاندىن كېيىن، خەن ۋېي كۆپ تەرەپكە قاتراپ، نۇرمەمەتنىڭ قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرنى قۇتقۇزۇش ـ ياردەم بېرىش پۇلىنى ئىلتىماس قىلىشىغا ياردەملەشتى، مەھەللىدە ئىئانە توپلاپ داۋالىنىش پۇلى غەملەشنى تەشكىللىدى، يەنە نۇرمەمەتنىڭ ئوغلىنى مەھەللە چارلاش ئەترىتىنىڭ ئەزالىقىغا قوبۇل قىلىپ، ئۇنى مۇقىم كىرىمگە ئىگە قىلدى.

ئادەتتىكى چاغلاردا، خەن ۋېي دائىم نۇرمەمەتنىڭ ئۆيىگە بېرىپ يوقلاپ، نۇرمەمەتنىڭ قىزىنىڭ كېسەل ئۇستىدىن غالىب كېلىش ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزۇشىغا ياردەم قىلدى، بۇنىڭ بىلەن نۇرمەمەت بىر ئائىلە كىشىلىرىنىڭ كەلگۈسى تۇرمۇشىغا بولغان ئۈمىدى تولۇپ تاشتى.

■ ئىناق مۇھىت بەرپا قىلىش

خەن ۋېي مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ياخشىلاشنىڭ مۇھىملىقىنى چوڭقۇر بىلىپ، مەھەللىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، مەھەللىدىكى كادىرلار، ئاممىنى پائال يېتەكلەپ، ھەر مىللەت ئاھالىسى بىللە ياشايدىغان، بىللە ئۆگىنىدىغان، بىللە ئىشلەيدىغان، بىللە كۆڭۈل ئاچىدىغان مەھەللە مۇھىتى ياراتتى.

خۇڭياڭ مەھەللىسىدىكى بەزى ئاياللارنىڭ ئەدىبەسى بىرقەدەر مۇتەئەسسىپ ئىدى. خەن ۋېي ئۇلارنى توركۈمگە بۆلۈپ ئۈرۈمچى يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسپلەر تەرەققىيات رايونى(يېڭىشەھەر رايونى) ئىگىلىك تىكلەش مۇلازىمەت مەركىزىگە بېرىپ كۆزدىن كەچۈرۈشكە تەشكىللىدى. ئۇ يەنە مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنى ماسلاشتۇرۇپ ئاھالىلەر ئۈچۈن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە تەربىيەلەش سۇپىسى قۇرۇپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش پۇرسىتى يارىتىپ، ئۇلارنىڭ تۇرمۇش قارىشنى يېڭىلىدى.

خەن ۋېي مەھەللە كادىرلىرىنى يېتەكلەپ، مەھەللىدىكى ئوڭغۇل ـ دوڭغۇل يوللارنى رېمونت قىلدى، يەر ئاستى تۇرۇبا تورىنى مۇكەممەللەشتۈردى، يول چىرىغى ئورناتتى، ئۆزى سېلىشۋالغان 13 كورپۇس ئۆينىڭ ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش تورىنى راۋانلاشتۇردى، ئۆزى سېلىشۋالغان ئۆيلەر رايوندىكى ئاھالىلەرنىڭ يول يۈرۈشى قىيىن بولۇش، كىرەكسىز سۇنى چىقىرىۋېتىش قىيىن بولۇش ۋە ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق مەسىلەلەرنى ھەل قىلىپ، ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇشنى تېخىمۇ خاتىرجەم، ئازادە قىلدى.

خەن ۋېي يەنە مەھەللىدىكى كادىرلار، ئاممىنى يېتەكلەپ، «ئۈچنى بەرپا قىلىش»، يەنى «بىر ياخشى ياچېيكا بەنزىسى بەرپا قىلىش، بىر يۈرۈش ياخشى خىزمەت مېخانىزمى بەرپا قىلىش، بىر ياخشى مەھەللە مۇھىتى بەرپا قىلىش»نى ئىشقا ئاشۇرۇپ، مەھەللە تەرەققىياتى، ھەر مىللەت ئاھالىسىنىڭ ئىتتىپاقلىق، ئىناقلىق ئاساسنى قەدەممۇ قەدەم مۇستەھكەملىدى.

■ ئىتتىپاق، ئىناق چوڭ ئائىلە

قانداقلا ئىشقا يولۇقسۇن، خەن ۋېي ھەمىشە ئۆزىگە ئىشىنىدى، ئۈمىد بىلەن قارىدى. مەھەللە خىزمىتىدە كىچىك ئىشلار كۆپ، ئۇششاق ـ چۈششەك ئىشلار كۆپ، ئاۋارىچىلىك ئىشلار كۆپ ئىدى، لېكىن خەن ۋېي ھەمىشە سەۋرچانلىق بىلەن ئاھالىلەرنىڭ قەلب ساداسىنى ئاڭلاپ، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئاھالىلەرنىڭ مەسىلىسىنى ھەل قىلىشقا ياردەم قىلدى. مەھەللىدىكى ھەربىر ئاھالىنىڭ قىيىنچىلىقىغا قارىتا، ئۇنىڭ كۆڭلىدە سان بار ئىدى، كۆپچىلىك قىيىنچىلىققا يولۇققاندا، ھەممىسى ئۇنى ئىزدەشنى خالايتتى.

كۆپ قىسىم زېھنىنى مەھەللە خىزمىتىگە قويغاچقا، ھەمىشە «ئۆينىڭ ئالدىدىن دائىم ئۆتۈپ تۇرسىمۇ كىرمەيدىغان» خەن ۋېي ئائىلىسىدىكىلەر ئالدىدا خىجىللىق ھېس قىلاتتى. ئەمما ئۇ مەھەللىنىڭ ئائىلە ھىدىغا تولغانلىقىنى، ئۆزئارا تونۇشمايدىغان ھەر مىللەت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزئارا ياردەم بېرىپ دوستانە ئۆتۈپ، ئىتتىپاق، ئىناق بىر ئائىلە كىشىلىرىگە ئايلانغانلىقىنى كۆرگىنىدە، تۆلىگەن بەدىلىنىڭ ئەرزىيدىغانلىقىنى ھېس قىلدى.

بىر ئۇلۇش تەر تۆكسەڭ، بىر ئۇلۇش ھوسۇل ئالىسەن. كۆپ يىللاردىن بۇيان، خەن ۋېي ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ ئاپتونوم رايون بويىچە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ـ تەرەققىياتىدىكى مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى، ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە 8 ـ مارت قىزىل بايراقدارى قاتارلىق شەرەپلىك ناملارغا ئېرىشتى.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئىسلاھات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاڭ شىجۈن مۇنداق دېدى: نۇقتىدا سىناق قىلىش ئەمەلىيىتى ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىز «جەدۋەل كۆپ بولۇش»نى ھەل قىلىشتا ئەسقاتىدىغان بىر قىسىم تەجرىبىلەرنى ئىزدىنىپ چىقىپ، كادىرلارنى «جەدۋەل»دىن ئازاد قىلىپ، ھەرمىللەت ئاما ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى مۇلازىمەت قىلدى، ئىسلاھات ـ تەرەققىياتنى ئالغا سىلجىتتى.

■ مەسىلە: كادىرلار جەدۋەل تولدۇرۇشتىن باش كۆتۈرەلمەسلىك

«بىر تۈرلۈك خىزمەتتە قايتا ـ قايتا سانلىق مەلۇمات توپلاش، مەخسۇس ئادەم تۇتۇپ بويىچە كىرىپ قاقھاي جەدۋەل تولدۇرۇش ئىلگىرى دائىملىق ھالەت ئىدى، ئۆتكەن ئايدىلا يوللىغان جەدۋەلنى بۇ ئايدا يەنە تولدۇراتتۇق، ئوخشاش مەزمۇن يەنە بىر قېتىم تەرتىپ بويىچە ماڭدۇرۇلۇپ، ئادەم كۈچى، ماددىي كۈچ خورايتتى».

«ئىلگىرى بىر جەدۋەلنى تولدۇرۇش 78 تۈرلۈك مەزمۇنغا چېتىلاتتى. كۆپ تۈرلۈك مەزمۇنلارنى يەنە سانغا ئايلاندۇرۇپ ھېسابلاشقا توغرا كېلەتتى، جەدۋەل تولدۇرۇش چۈشەندۈرۈشلا ئۆزۈن تىزىلغان بولۇپ، بۇ جەدۋەلنى تولدۇرۇشقا توپتوغرا ئۈچ كۈن ۋاقتىم كەتتى».

......

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى خىزمەت داۋامىدا دۇچ كەلگەن بۇ مەسىلىلەر تاسادىپىي يۈزبەرگەن ئەھۋال ئەمەس. 2018 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىدا، ئاپتونوم رايونىمىز «ئاساسىي قاتلامنىڭ يۈكى»نى مەخسۇس تۈردە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى قانات يايدۇرۇپ، ئاساسىي قاتلامدا «كادىرلار جەدۋەل تولدۇرۇشتىن باش كۆتۈرەلمەسلىك » ئەھۋالىنىڭ ئومۇميۈزلۈك ساقلانغانلىقىنى بايقىدى، كونكرېت ئىپادىسى جەدۋەلنىڭ تۈرى كۆپ بولۇش، تەكرارلىنىشى كۆپ بولۇش، قېتىم سانى كۆپ بولۇش، تولدۇرۇش ئۆلچىمى بىردەك بولماسلىق ئىدى. تالالاپ تەكشۈرۈشتە كۆرستىلىشىچە، مەھەللە خىزمەتچى خادىملىرى ئوتتۇرىچە ھەربىر ئادەم ھەركۈنى ئىككى ـ ئۈچ سائەت سانلىق مەلۇماتنى ئىستاتىستىكا قىلىدىكەن، ئۈچۈرلارنى تولدۇرىدىكەن، بۇ، ئاممىۋى خىزمەت قىلىش ۋاقتىنى ناھايىتى چېچىۋەتكەن.

«كىچىك جەدۋەل»دە ئاشكارىلانغىنى ئىستىل «چوڭ مەسىلىسى» بولۇپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ يۈكىنىڭ ئېغىرلىقىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ. جاڭ شىجۈن مۇنداق تەھلىل قىلدى: جەدۋەلنىڭ كۆپ بولۇشىغا، بىرىنچىدىن، ئۇزاقتىن بۇيانقى سانلىق مەلۇمات ئىستاتىستىكا مېخانىزمىنىڭ مۇكەممەل بولماسلىقى، تېگى ـ تەكتىنىڭ ئېنىق بولماسلىقى؛ ئىككىنچىدىن، تارماقلار ئارا، قاتلام ـ دەرىجىلەر ئارا كۆپ تەرەپتىن ئىستاتىستىكا قىلىپ، ئورتاق بەھرىلىنىشنىڭ كەمچىل بولغانلىقى؛ ئۈچىنچىدىن، شۇنداقلا ئەڭ ئاساسلىقى شەكلۋازلىق، بيۇروكراتلىقنىڭ تەسىرىدە، ئىستىلنىڭ پۇختا بولماسلىقى سەۋەب بولغان. جاڭ شىجۈن مۇنداق دېدى: سانى كۆپ بولغان دوكلات جەدۋىلى كادىرلارنىڭ نۇرغۇن زېھنىنى خورىتىپ، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ غەيرىتىگە ئېغىر تەسىر يەتكۈزدى، «كادىرلار جەدۋەل تولدۇرۇشتىن باش كۆتۈرەلمەسلىك» مەسىلىسىنى جىددىي ھەل قىلىش كېرەك.

■ بۆزۈپ تاشلاش: «ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش»نى نۇقتىدا سىناق قىلىش

«بۇ يىل 3 ـ ئايدا، ئاقسۇ ۋىلايىتىدە ‹ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش› مەخسۇس تۈر ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى باشلامچى بولۇپ ئومۇميۈزلۈك تۇتۇپ، سىياسىي ـ قانۇن، تەشۋىقات، ئىقتىساد قاتارلىق ئالتە چوڭ ساھەدىكى 16 تارماق، ئورۇن زىچ ماسلىشىپ، پۇختا قەدەم ـ باسقۇچلۇق جەڭ قىلىپ ئىسلاھاتنى نۇقتىدا سىناق قىلىشقا تۈرتكە بولدى» دېدى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ بۆلۈم باشلىقى دۇ مىڭ.

پەقەت ئاقسۇ ۋىلايىتىلا ئەمەس، قاراماي، سانجى، ئىلىدىن ئىبارەت ئۈچ نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرمۇ تېز ھەرىكەتكە كەلدى. شەكىل بىلەن چەكلىنىپ قالماي، ھەرقايسىسىنىڭ ئۆز ئالدىغا ئەھمىيەت بېرىپ ئىزدىنىشىگە ئەگىشىپ، ھەرقايسى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ھەممىسى قاراتمىلىقى بولغان، مەشغۇلاتچانلىقى كۈچلۈك، قولايلىق، ئەسقاتىدىغان بىر يۈرۈش ئىسلاھات تەجرىبىلىرىنى شەكىللەندۈردى.

بۇنىڭ ئىچىدە، ئاقسۇ ۋىلايىتى، سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى «جەدۋەل ئىجازىتى» تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، «بىر تۈرلۈك خىزمەتتە بىر جەدۋەل بولۇش»نى ئىشقا ئاشۇرۇپ، جەدۋەللەرنىڭ ئومۇمىي سانىنى كونترول قىلىپ، جەدۋەلنىڭ «تۈرى كۆپ بولۇش» «ئۇياق ـ بۇياقتا ئۆزگىرىش» مەسىلىسىنى ھەل قىلدى.

دۇمىڭ مۇنداق دېدى: ئاقسۇ ۋىلايىتى پەقەت تولدۇرۇپ ئىشلىتىلمەيدىغان «مۇردا» دوكلات جەدۋىلىنىڭ ھەممىسنى قىسقارتتى، بىردىنمۇ قالدۇرمىدى؛ بولسىمۇ، بولمىسىمۇ بولىدىغان جەدۋەل ۋە تۈرلەرنى قايتا قىسقارتىپ، قايتا بىرىكتۈرۈپ، قايتا ئىخچاملاپ، قايتا قېلىپلاشتۇرۇپ، پەقەت ئەڭ ھالقىلىق، مەسىلىنى ئەڭ چۈشەندۈرەلەيدىغانلىرىنىلا ساقلاپ قېلىپ، جايىدا ئىخچاملاشقا، ئۆزۈل ـ كېسىل ئازايتىشقا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى؛ جەدۋەللەرنى ھەققەتەن تەڭشەشكە توغرا كەلسە، ھەر يىلى خىزمەت ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ھازىر بار بولغان دوكلات جەدۋەللىرىنىڭ ئومۇمىي سانىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئۆزگەرتمەسلىك ئالدىنقى شەرتىدە، ئىجازەت تۈزۈمىنى سىستېما بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاشقا قاتتىق ئەمەل قىلىپ، تارماقلارنىڭ ھەر خىل ناملار بىلەن ئاساسىي قاتلامدىن جەدۋەل تولدۇرۇپ يوللاشنى خالىغانچە تەلەپ قىلىش ئەھۋالىنى ھەقىقىي توسۇپ، قاتلاممۇقاتلام بېسىم چۈشۈرۈش جاھىل كېسەلىنى ئۈنۈملۈك توستى.

«تۆۋەندىن يۇقىرىغا رەتلەپ جەملەش، يۇقىرىدىن تۆۋەنگە بىرىكتۈرۈپ ئىخچاملاش» ئارقىلىق، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ ئاساسىي قاتلام دوكلات جەدۋەللىرى ئەسلىدىكى بەش چوڭ تۈر، 63 خىل، 1200 پارچىدىن ئارتۇق بولۇشتىن تۆۋەنتىكى بەش چوڭ تۈر، 11 خىل، 15 پارچىغا ئىخچاملاندى، سانجى ئوبلاستىدا ئەسلىدىكى بەش تۈر، 192 خىل، 313 پارچە جەدۋەل ھازىرقى 21 پارچىغا ئىخچاملاندى.

«ھەممىسى تەلەپ قىلىش» «تەكرار جەدۋەل يوللاش»، دوكلات جەدۋىلىنىڭ قېتىم سانىنى ئازايتىش قاتارلىق قىيىن مەسىلىلەردە سانجى ئوبلاستى ئىزدىنىپ يېڭى يول تاپتى. «نۇقتىدا سىناق قىلىش داۋامىدا، بىز ئوخشاش بىر تارماقنىڭ ئوخشاش بولمىغان بۆلۈملىرىنىڭ مەزمۇنى ئوخشىشىپ كېتىدىغان دوكلات جەدۋەللىرىنى ئەلالاشتۇرۇپ بىرىكتۈرۈپ، كۆپ تەرەپتىن ئىستاتىستىكا قىلىشتىن ساقلاندۇق.» سانجى ئوبلاستلىق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى سۈڭ جۈۋ مۇنداق دېدى: كۆپ تارماق ئورتاق ئېھتىياجلىق بولغان، ئورتاق ئىشلىتىدىغان سانلىق مەلۇماتلارنى باشلامچى تارماق قەرەللىك يەتكۈزۈپ، سانلىق مەلۇماتتىن ئورتاق بەھرىلەندى.

«مەسىلەن، ئىلگىرى بەزى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار ئاساسىي قاتلامدىن ئايرىم ـ ئايرىم ھالدا ئاممىنىڭ قىيىنچىلىقى، ئىلتىماس ـ تەلىپى تەزىملىك دەپتىرى تۇرغۇزۇشنى تەلەپ قىلغان، ھازىر، بىرتۇتاش بىر تىزىملىك دەپتىرى تۇرغۇزۇلسىلا بولىدۇ.» سۈڭ جۈۋ مۇنداق دېدى: «ئىلگىرى دەپنە ئىشلىرى سانلىق مەلۇمات ئۈچۈرىنى ئىستاتىستىكا قىلىش كۆپ تارماققا چېتىلىدىغان بولۇپ، ھەرقايسىسى ئۆز سىستېمىسىغا تايىنىپ سانلىق مەلۇمات بىلەن تەمىنلەيتتى، قاتلامۇقاتلام سېلىشتۇرۇلۇپ، قاتلامۇقاتلام جەدۋەل تولدۇرۇلاتتى؛ بۈگۈنكى كۈندە، بۇ تۈردىكى ئۈچۈر سانلىق مەلۇماتلىرىنى خەلق ئىشلىرى تارمىقى ئىستاتىستىكا قىلىپ، ئاندىن ھۆكۈمەت ئىشلىرى ئۈچۈر سۇپىسى ئارقىلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئادەم كۈچى بايلىقى ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت، ئاممىۋى فوند، دۆلەت زېمىنى قاتارلىق تارماقلارغا يوللايدۇ، بۇنداق سانلىق مەلۇماتلارنىڭ مەنبەسى بىر، ئورتاق بەھرىلىنىدىغان، ئورتاق ئىشلىتىلىدىغان بولۇپ، ھەم كۆپ تەرەپتىن ئىستاتىستىكا قىلىش كەلتۈرۈپ چىقارغان ‹سانلىق مەلۇماتلار بىردەك بولماسلىق› ئەھۋالىدىن ساقلىنىلدى، ھەم ئاساسىي قاتلامنىڭ جەدۋەل تولدۇرۇش يۈكى يېنىكلىتىلدى».

مۇخبىرنىڭ ئىگىلىشىچە، دوكلات جەدۋىلى قېتىم سانىنى ئازايتىش ئۈچۈن، سانجى ئوبلاستى يەنە دوكلات جەدۋىلىنى يوللاش دەۋرىيلىكىنى قېلىپلاشتۇرغان، ھازىر پەسىللىك دوكلات جەدۋىلى ۋە يىللىق دوكلات جەدۋىلى كۆپ سانىنى ئىگىلەيدىكەن.

ھەرقايسى تارماق، ئورۇنلارنىڭ ئىستاتىستىكىلىق دوكلات جەدۋىلىنىڭ تۈرى كۆپ بولۇش، تەكرارلىنىشى كۆپ بولۇش، ئۇنىڭ ئۆلچەم بىردەك بولماسلىق، بەزىدە ھەتتا «كەچتە جەدۋەل تارقىتىش، ئەتىسى ئەتىگەن جەدۋەلنى ئېلىش»، يېزا ـ كەنت كادىرلىرى «زەربىدارلىق بىلەن» «مۆلچەرلەپ» جەدۋەل تولدۇرۇش قاتارلىق ئەھۋاللارغا قارىتا، ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى يېزا ـ كەنتلەردە جەزمەن ئىگىلەشكە تېگىشلىك ئاھالىلەرنىڭ ئۇچۇرىدىن 49 تۈرنى سىستېمىلىق رەتلەپ، «ئاھالىلەر ئۇچۇرى توپلانغان بىر جەدۋەل» شەكىللەندۈردى ھەم جەدۋەل تولدۇرۇشنى قېلىپلاشتۇردى، كادىرلار پەقەت تۆنجى قېتىم ئائىلىلەرگە كىرىپ بارلىق ئۇچۇرلارنى تولۇق يىغىپ، قەرەللىك ھالدا ئائىلىلەرگە كىرىپ ئالاقىدار ئۇچۇرلارنى يېڭىلىسىلا بولىدۇ، بۇنىڭ بىلەن، ئاساسىي قاتلامنىڭ تېگى ـ تەكتى ئېنىقلىنىپلا قالماي، يەنە كادىرلارنىڭ يۈكى يېنىكلىتىلىپ، ئاساسىي قاتلامدىكى ئاممىغا قولايلىق يارىتىلدى.

قاراماي شەھىرى توردا «جەدۋەل ئىشخانىسى» سۇپىسى قۇرۇپ، ئاساسىي قاتلامدىكى تۈرلۈك سانلىق مەلۇماتلارنى توپلاپ، ئاساسىي قاتلام چوڭ سانلىق مەلۇمات ئامبىرى شەكىللەندۈردى؛ «ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش»تىكى سانلىق مەلۇماتنى ئاپتوماتىك ئايرىپ تارقىتىش سىستېمىسى ئورنىتىپ، مەركەزنىڭ مەنسىرلىق، كومىتېتلىرىدىكى، ئاپتونوم رايوندىكى 14 سۇپا بىلەن ئورگانىك ئۇدۇللاشتۇرۇپ، 14 سۇپىنىڭ «سانلىق مەلۇماتلارنى بىر قېتىمدىلا يىغىش، بىر قېتىمدىلا تولدۇرۇش، سىستېما ئاپتوماتىك ئايرىپ تارقىتىش، كۆپ تەرەپ ئىشلىتىش»نى ئىشقا ئاشۇردى. ھەرقايسى تارماقلار، ھەرقايسى قاتلام ـ دەرىجىلەر ئۇچۇرلاشتۇرۇش سۇپىسى ئارقىلىق ئېرىشەلەيدىغان سانلىق مەلۇماتلارنى بىردەك سۇپا ئارقىلىق ئېرىشىش، چوڭ سانلىق مەلۇماتلارنى تەھلىل قىلىش، تۈجۈپىلەشتۈرۈپ تەدبىر بەلگىلەشنى سانلىق مەلۇمات تىرەككە ئىگە قىلدى.

■ ئۆزگىرىش: يۈكنى يېنىكلىتىش، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق ئىستىلنى ياخشىلاش

«‹ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش›تىكى ئىستاتىستىكا تۈرلۈك سانلىق مەلۇماتلارنى ھاسىل قىلىدىغان بولۇپ، يۈكنى يېنىكلىتىش بىلەن بىللە خىزمەت ۋەزىپىسىنى تېخىمۇ دەللەشتۈردى، ئاساسىي قاتلام خىزمەتكە يېتەكچىلىك قىلىش ۋە قانات يايدۇرۇشقا بولغان ياردىمى ناھايىتى زور بولدى.» غۇلجا شەھەرلىك ئاممىۋى مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ مۇدىرى ياڭ شياۋيۈك مۇنداق دېدى: «ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش»نى كېڭەيتىپ قوللىنىش ھەرقايسى ئۆلچەمدىكى سانلىق مەلۇماتلارنى ئورگانىك بىرىكتۈرۈش، سانلىق مەلۇماتلاردىن ئورتاق بەھرىلىنىشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، جەدۋەل تولدۇرۇش قېتىم سانىنى ئازايتتى، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ خىزمەت بېسىمىنى يېنىكلىتىپ، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى.

بۇ، ئىسلاھات ئېلىپ كەلگەن ئەڭ بىۋاستە ئۆزگىرىش. جاڭ شىجۈن مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن سىرت، «ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش» ئىسلاھاتىغا ئەگىشىپ، نۇقتىدا سىناق قىلىنغان ئورۇنلار يەنە ئاساسىي قاتلام سانلىق مەلۇماتلار سىستېمىسى بەرپا قىلىپ، دەل جايىدا تەدبىر بەلگىلەش، چوڭ سانلىق مەلۇماتقا ئاساسەن ئىدارە قىلىشنى سانلىق مەلۇمات تىرىكىگە ئىگە قىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، كادىرلارنىڭ ئىستىلنى ياخشىلىشنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ «جەدۋەل يوللاشقا پاسسىپلىق بىلەن تاقابىل تۇرۇشى»نى «تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئەھۋال ئىگىلەش»كە ئۆزگەرتتى.

مۇخبىرنىڭ ئىگىلىشىچە، ئاساسىي قاتلامدىكى دوكلات جەدۋىلىنى ئازايتىش خىزمىتىدە چەكىنىش بولۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ھەرقايسى نۇقتىدا سىناق قىلىنغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر «ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش» ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى ئاممىۋى خىزمەتنى نازارەت قىلىش مەزمۇنىغا كىرگۈزۈپ، نۇقتىدا سىناق قىلىنىۋاتقان رايونلاردا كەنت(مەھەللە)لەرنى تاللاپ ئۆلچەپ تەكشۈرۈش نۇقتىسى قىلىپ، نۇقتا بەلگىلەپ ئۆلچەپ تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇپ، ۋاقتىدا ئالدىن سىگنال بېرىپ، ئاساسىي قاتلامغا «ناچار باھالاش ھوقۇقى» بېرىپ، «قايتا تەكشۈرۈش ئۇسۇلى»نى قوللىنىپ جاۋابكارلىقنى سۈرۈشتۈرگەن. خالىغانچە دوكلات جەدۋىلى، يوقلىمە دوكلات جەدۋىلى، شەكلى ئۆزگەرگەن يوللاش جەدۋىلى چۈشۈرۈش ئەھۋالىغا، «تەييار سانلىق مەلۇماتلارنى تەكشۈرمەي، ئاساسىي قاتلامدىنلا تەلەپ قىلىش» قاتارلىقلارغا قارىتا، ئورۇننىڭ ئاساسلىق رەھبىرىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى قاتتىق سۈرۈشتۈرۈپلا قالماي، يەنە كونكرېت جەدۋەل تۈزگۈچىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى سۈرۈشتۈرۈپ، ئاساسىي قاتلام دوكلات جەدۋىلىنىڭ زىيادە، قالايمىقان بولۇش مەسىلىسىنىڭ قايتا باش كۆتۈرۈشىنى مەنبەدىن ئالدىنى ئالغان.

جاڭ شىجۈن مۇنداق بىلدۈردى: كېيىنكى قەدەمدە، نۇقتىدا سىناق قىلىنىۋاتقان رايونلارنىڭ «ئاساسىي قاتلامدا بىر جەدۋەل بولۇش» توغرىسىدىكى ياخشى تەجرىبە، ياخشى ئۇسۇللىرى پۈتۈن شىنجاڭدا ئومۇملاشتۇرۇلىدۇ، ھەرقايسى جايلار ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئارتۇقچىلىقلارنى قوبۇل قىلىپ، كەمتۈكلۈكلەرنى تولۇقلاپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىپ باغلاقنى بوشىتىش ئۈچۈن، ھەرقايسىسى خاسلىققا ئىگە خىزمەت مېخانىزمىنى شەكىللەندۈرسە بولىدۇ.